

Renteforventninger

09.11.2022

Renteforventninger

- 1**   **Hvorfor er renteforventninger viktige?**
- 2**   **Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?**
- 3**   **Hva påvirker renteforventningene?**

Hvorfor er renteforventninger viktige?

Informerer økonomiske og finansielle valg

- Investeringsbeslutninger
- Budsjettering
- Risikostyring

Indikator for økonomiens tilstand

- Fremtidig økonomisk vekst
- Inflasjon

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Renteforventninger

- 1**   **Hvorfor er renteforventninger viktige?**
- 2**   **Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?**
- 3**   **Hva påvirker renteforventningene?**

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurven

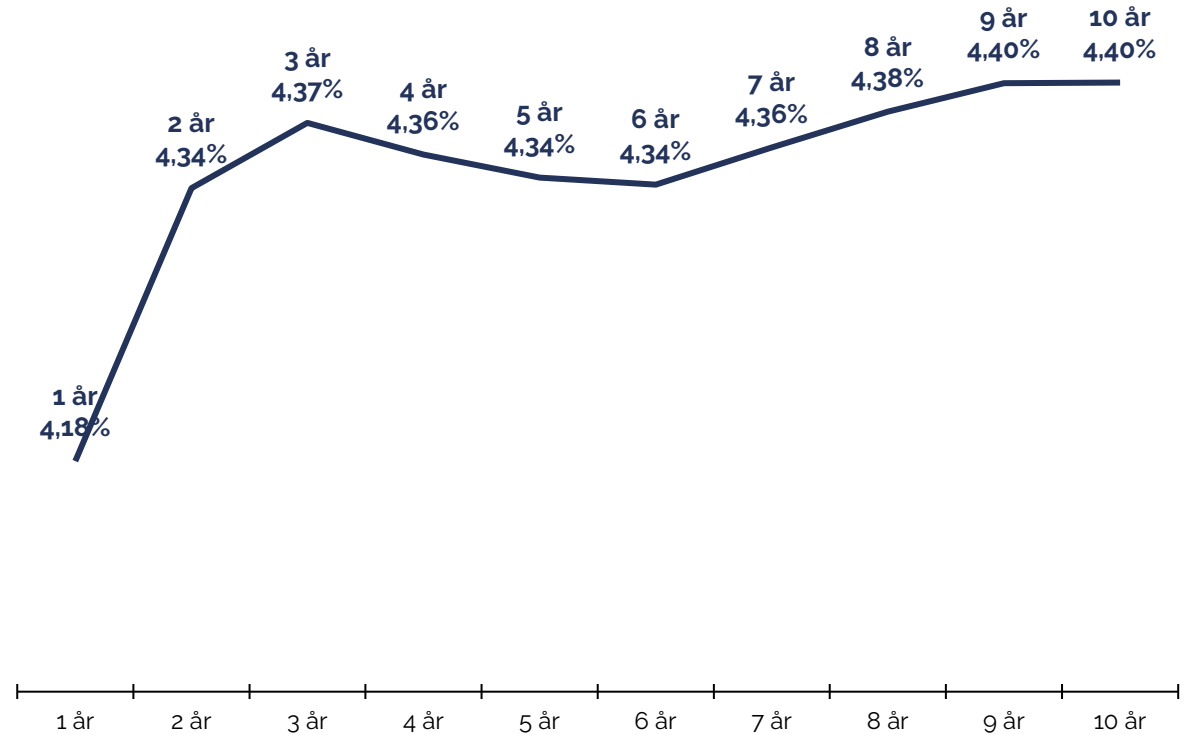
Terminrenter

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurven / rentens terminstruktur

- Viser forholdet mellom renter med ulik løpetid (korte og lange renter)

Rentekurve kommunal sektor, 07. november 2022

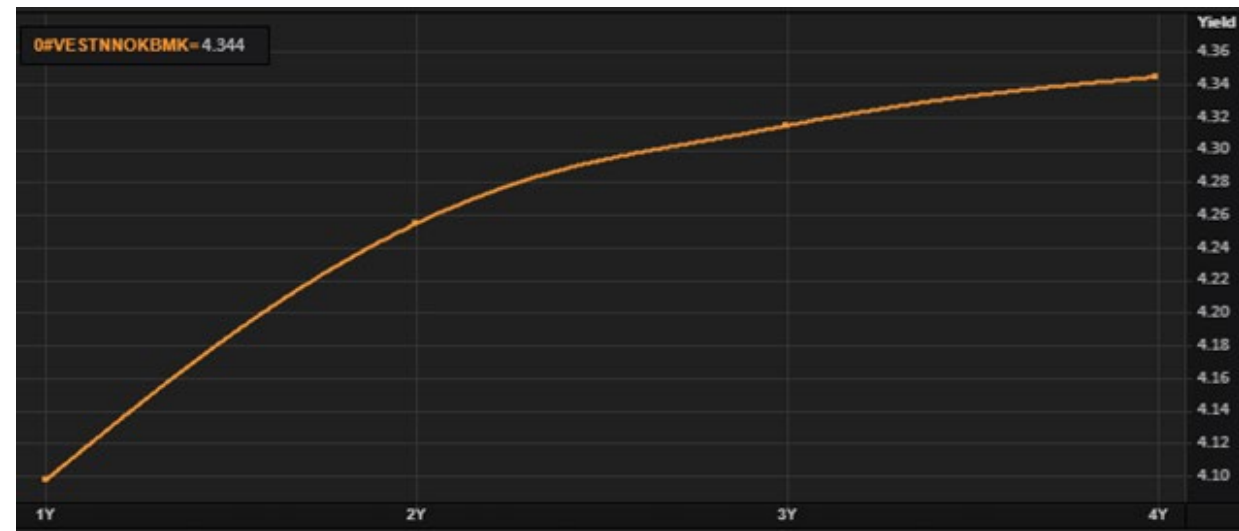

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurve Vestland FK, 07. november 2022

Rentekurven / rentens terminstruktur

- Viser forholdet mellom renter med ulik løpetid (korte og lange renter)

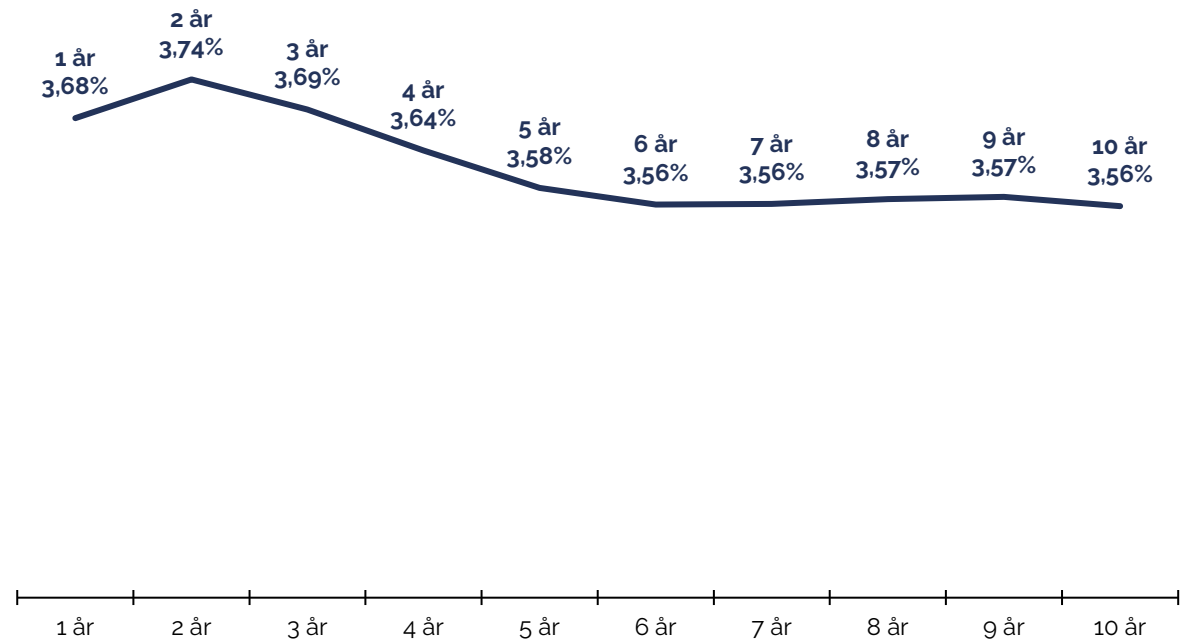

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurve NOK swap renter, 07. november 2022

Rentekurven / rentens terminstruktur

- Viser forholdet mellom renter med ulik løpetid (korte og lange renter)

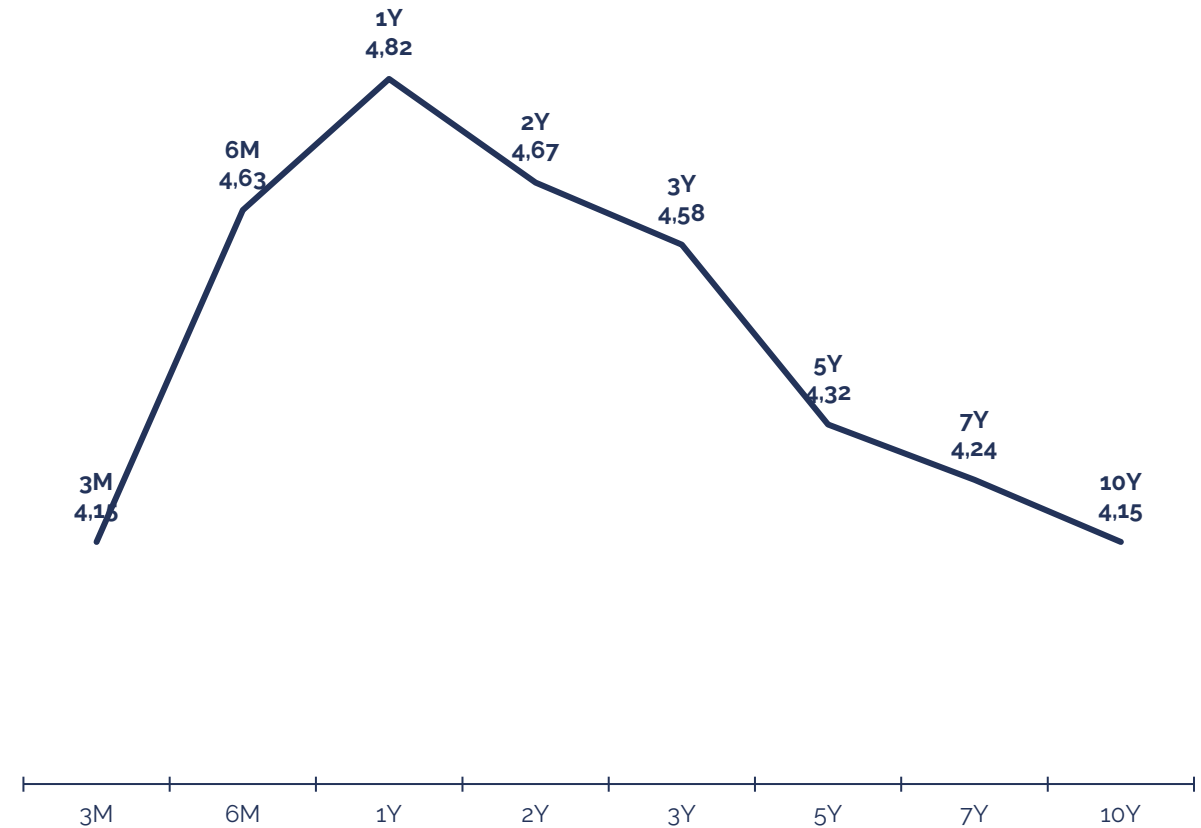

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurve USA statsobligasjoner, 09. november 2022

Rentekurven / rentens terminstruktur

- Viser forholdet mellom renter med ulik løpetid (korte og lange renter)

Kan vi forklare fasongen til rentekurven?

- Kan vi forklare fasongen til rentekurven?
- Hvorfor skråner rentekurven oppover?

Forventningshypotesen

Likviditetspremiehypotesen

Segmenteringshypotesen
«Preferred habitat» hypotesen

Teoriene/hypotesene:

- Sett fra investorens synspunkt – en investor som kjøper et lån
- Investeringsunivers som består av kun lån fra en risikoklasse (f.eks. kommunal sektor)
- Investorens risikoprofil

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Forventningshypotesen:

Renten på et lån med en lang løpetid er bestemt av den **forventede utviklingen i kortsiktige renter** over den samme perioden

- Investorene er risikonøytrale – maksimerer forventet avkastning, uavhengig av risiko
- Eksempel – en investor har valget mellom to forskjellige investeringer:
  1. 2-års lån
  2. To påfølgende 1-års lån

Kontantstrømmer:

	T = 0	T = 1	T = 2
1. 2-års lån	(Hovedstol)	-	Hovedstol + renter
2. To påfølgende 1-års lån	(Hovedstol)	Hovedstol + renter (Hovedstol + renter)	Hovedstol + renter

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Forventningshypotesen:

Renten på et lån med en lang løpetid er bestemt av den **forventede utviklingen i kortsiktige renter** over den samme perioden

- Investorene er risikonøytrale – maksimerer forventet avkastning, uavhengig av risiko
- Eksempel – en investor har valget mellom to forskjellige investeringer:
  1. 2-års lån
  2. To påfølgende 1-års lån

Avkastningen på investeringene må være like under forventningshypotesen

$$(1 + r_{t,T})^{T-t} = \prod_{n=1}^{n=T} (1 + r_{n-1,n})^{n-(n-1)} \longrightarrow (1 + r_{0,2})^2 = (1 + r_{0,1})^1 * (1 + r_{1,2})^1$$

Kjent   **Kjent**   **?**

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

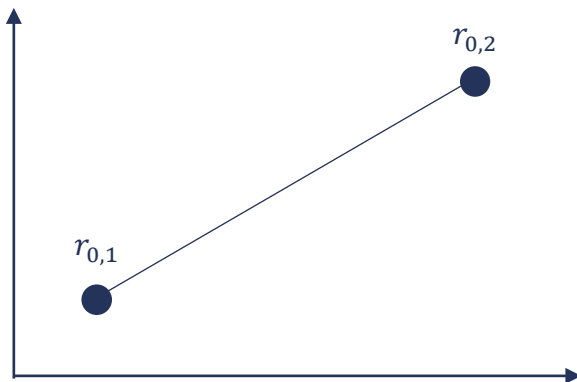
Forventningshypotesen:

Renten på et lån med en lang løpetid er bestemt av den **forventede utviklingen i kortsiktige renter** over den samme perioden

$$(1 + r_{t,T})^{T-t} = \prod_1^{n=T} (1 + r_{n-1,n})^{n-(n-1)} \longrightarrow (1 + r_{0,2})^2 = (1 + r_{0,1})^1 * (1 + r_{1,2})^1$$

Kjent   **Kjent**   **?**

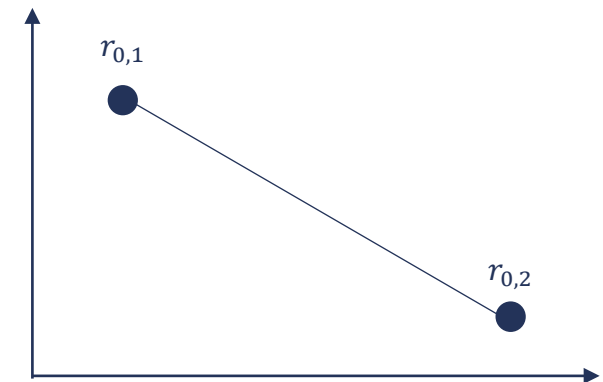
1) Rentene vil stige: $r_{1,2} > r_{0,1}$

2) Rentene er uendret: $r_{1,2} = r_{0,1}$

3) Rentene vil falle: $r_{1,2} < r_{0,1}$

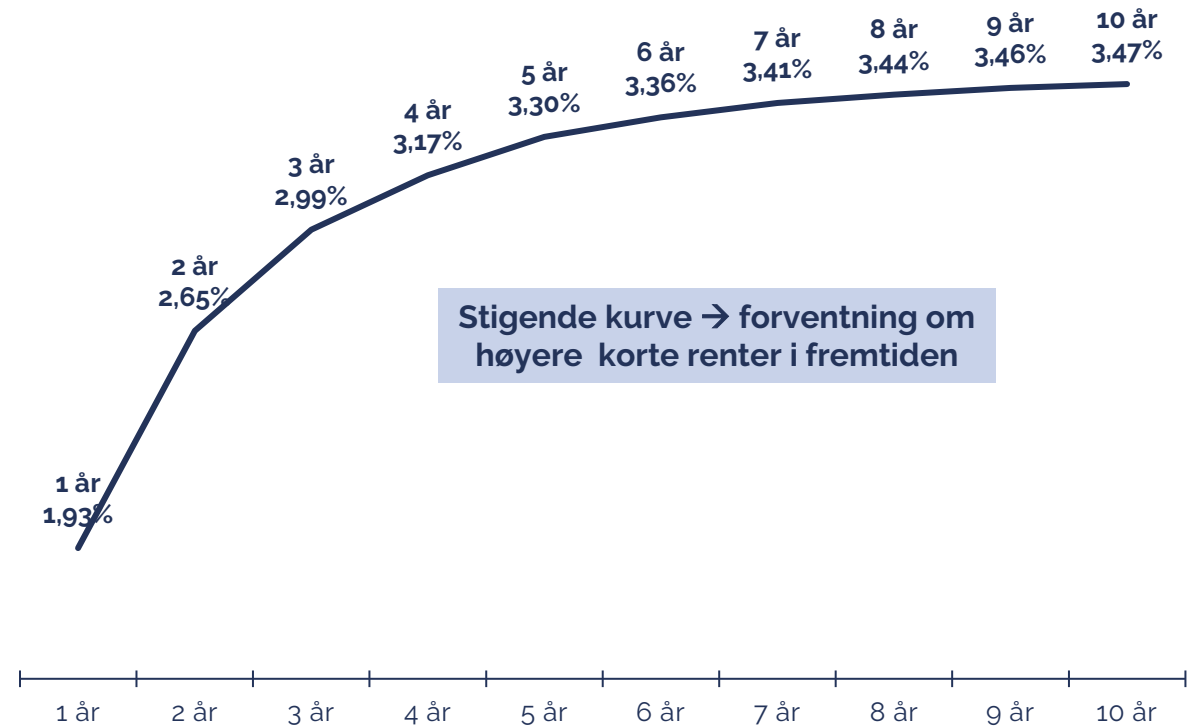
Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Forventningshypotesen ...

- Ser ut til å forklare fasongen til rentekurven
- Forklarer hvorfor renter med forskjellige løpetider har en tendens til å bevege seg sammen
- Gir oss en metode til å estimere fremtidige renter

→ *Mulig å lese renteforventninger fra rentekurven!*

Rentekurve kommunal sektor, april 2021

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Fungerer forventningshypotesen i praksis?

- Bevis på at hypotesen ikke stemmer i praksis
- Rentekurven «skråner» oppover i en normalsituasjon
- Korte renter er sannsynligvis ikke den eneste faktoren som påvirker lange renter (makroøkonomiske faktorer)
- Investorer er ikke risikonøytrale

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Likviditetshypotesen:

Lange renter består av forventede fremtidige korte renter **i tillegg til en likviditetspremie**

Investorer er risikoaverse

- Investorer foretrekker investeringer med lav risiko
- Investorer krever en kompensasjon i form av høyere avkastning når de tar mer risiko

Lengre løpetid fører til økt risiko

- Prisen på lange lån er mer utsatt for renteendringer enn prisen på korte lån
- Lange lån har en høyere avkastning

Lange renter er høyere enn korte renter, alt annet likt!

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

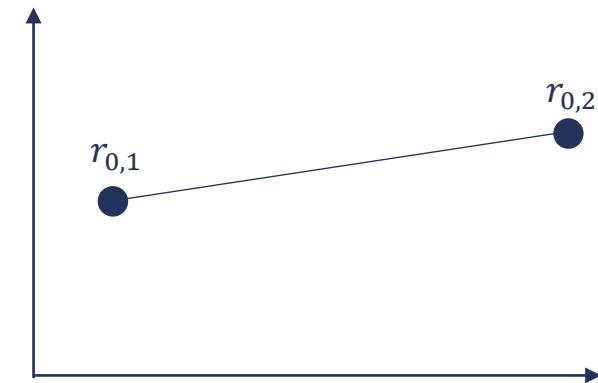
Likviditetshypotesen:

Lange renter består av forventede fremtidige korte renter **i tillegg til en likviditetspremie**

$$(1 + r_{t,T})^{T-t} = \prod_1^{n=T} (1 + r_{n-1,n})^{n-(n-1)} \boxed{+\sigma_{0,T}}$$

- Investorer skiller mellom investeringer med ulik løpetid
- Forklarer hvorfor rentekurven skråner oppover i en normalsituasjon
- Bruker en mer realistisk forutsetning på risikoprofilen til investorer

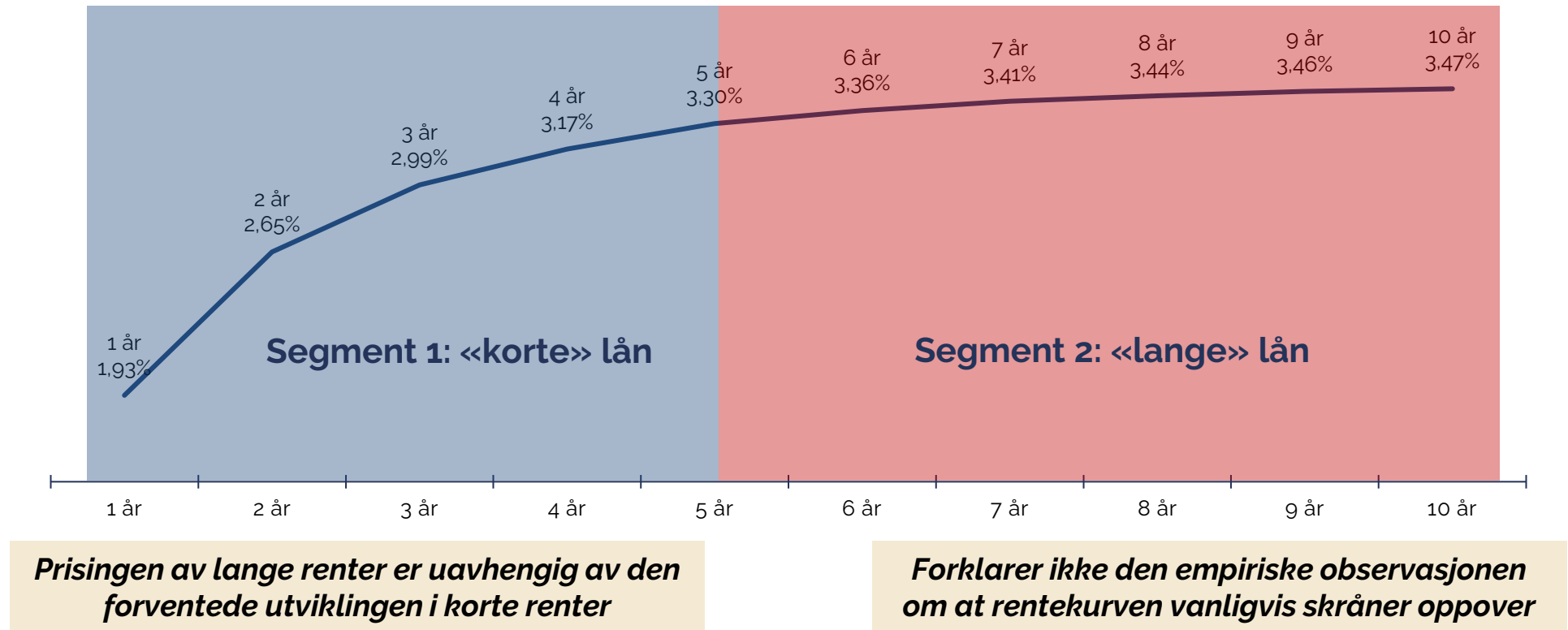
2) Rentene forventes uendret: $r_{1,2} = r_{0,1}$

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Segmenteringshypotesen:

Korte lån og lange lån har ulike investorer, og tilbud og etterspørsel i de ulike segmentene bestemmer rentene

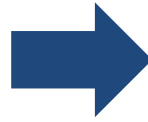

Hypotesene / teoriene som «forklarer» rentekurven

Segmenteringshypotesen:

Korte lån og lange lån har ulike investorer, og tilbud og etterspørsel i de ulike segmentene bestemmer rentene

Forklarer ikke den empiriske observasjonen om at rentekurven vanligvis skråner oppover

«Preferred habitat» teorien:

Investorer foretrekker «korte» lån fremfor «lange lån», men er villige til å kjøpe lange lån hvis det gir en høyere avkastning

Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?

Rentekurven

Terminrenter

Terminrenter

- **En rente som løper mellom to fremtidige tidspunkter**
- Tremåneders rente med start om tre måneder
- En annen måte å få informasjon om renteforventninger (fra rentekurven) på

Hvordan beregnes terminrenter?

Implisitte terminrenter

Markedspriser

Statistiske modeller

Hvordan beregnes terminrenter?

Implisitte terminrenter

Terminrentene beregnes direkte fra rentekurven

Fremgangsmåte

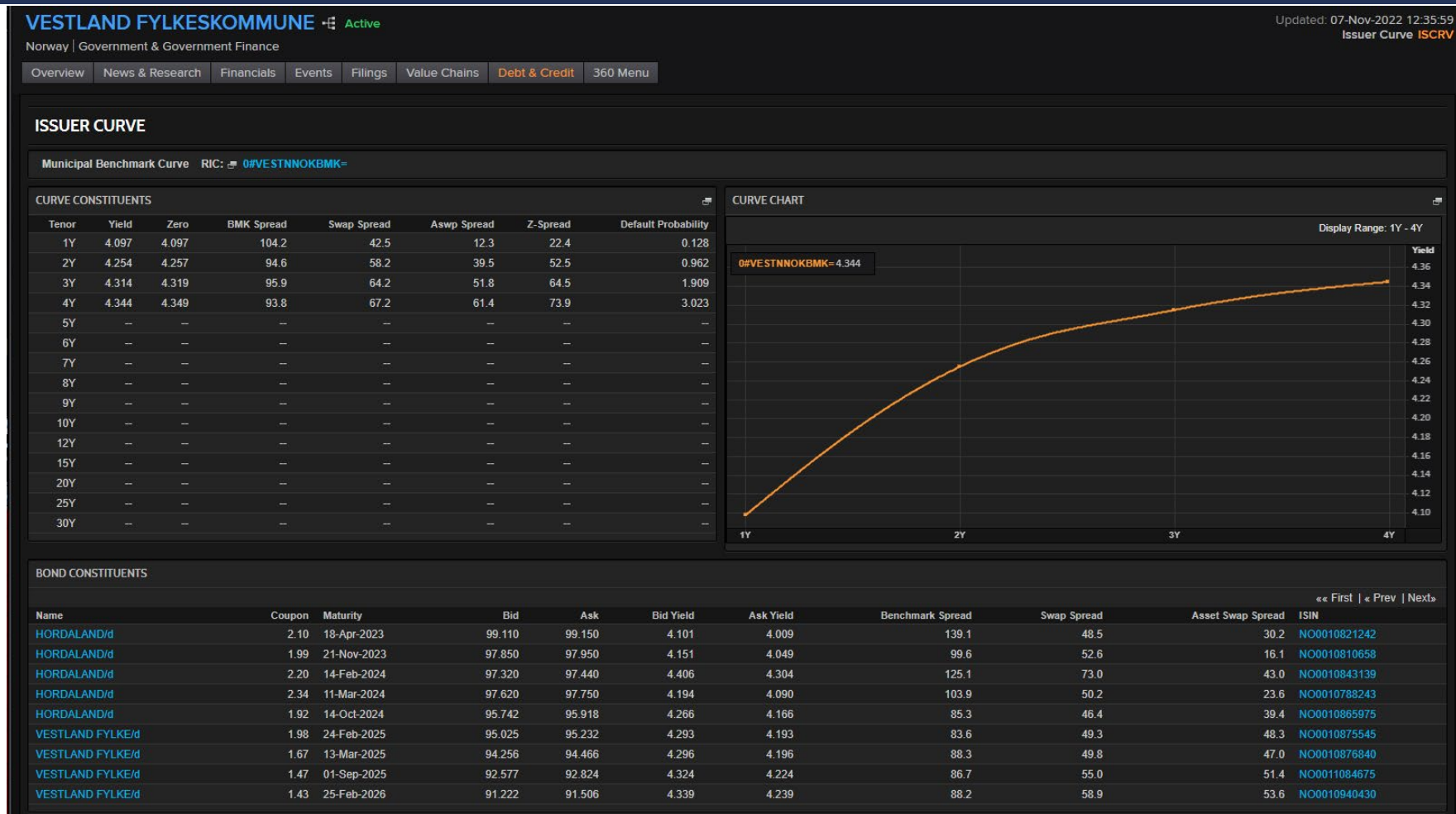
1. Beregne nullkupongkurven ut fra rentekurven med bruk av «bootstrapping» metoden
2. Beregne terminrentene ut fra nullkupongkurven

Hvorfor beregner vi ikke terminrenter direkte ut fra rentekurven?

- Beregnes med bruk av markedskurser på renteprodukter – manglende data
- Varierende kuponger

Hvordan beregnes terminrenter?

Implisitte terminrenter

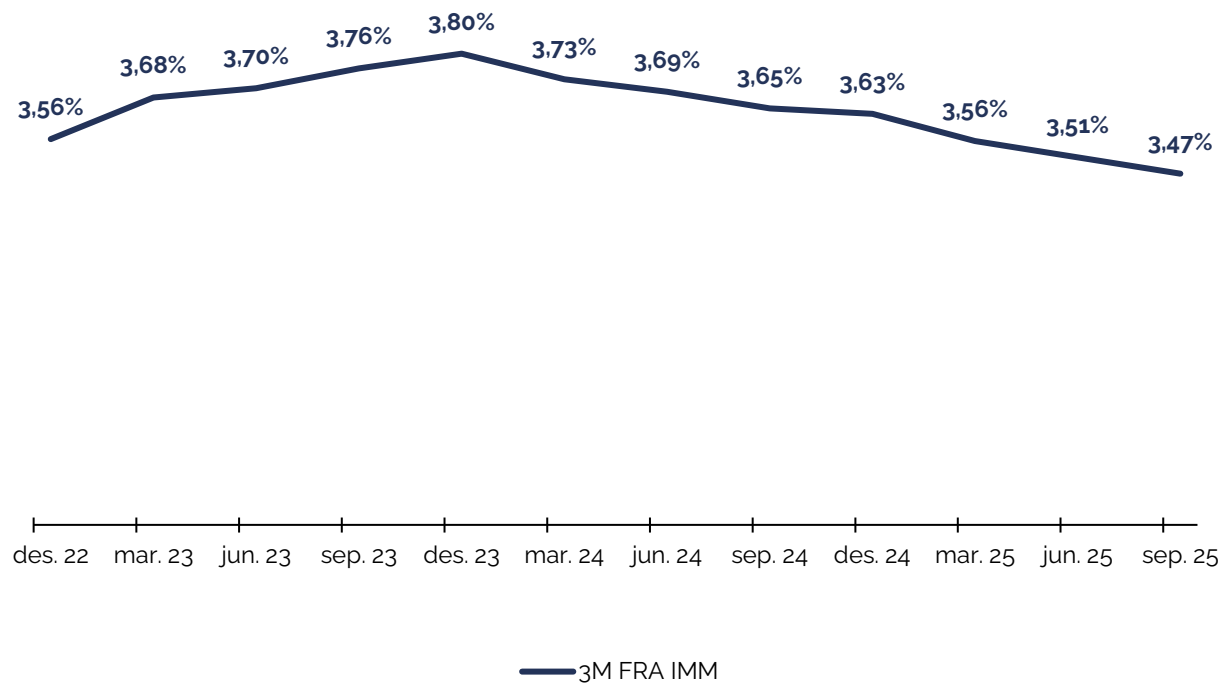

Hvordan beregnes terminrenter?

Markedspriser

- FRA (forward rate agreements) – renteprodukt som handles i markedet
- En direkte observasjon av fremtidige renter, men ikke en perfekt indikator av renteforventninger
- Brukes som et sikringsinstrument – kjøpere kan være villige til å betale en forsikringspremie utover de teoretiske rentenivået

NOK FRA 3 mnd renter, IMM, 08. november 2022

Renteforventninger

- 1**   **Hvorfor er renteforventninger viktige?**
- 2**   **Hvor kan vi finne informasjon om renteforventninger?**
- 3**   **Hva påvirker renteforventningene?**

Hva påvirker renteforventningene?

Økonomisk oppgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Økonomisk nedgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Klart teoretisk sammenheng mellom inflasjon og korte renter

Hva påvirker renteforventningene?

Økonomisk oppgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Økonomisk nedgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Klart teoretisk sammenheng mellom inflasjon og korte renter

Hva påvirker renteforventningene?

Turkey's inflation tops 85% as Erdogan continues to rule out interest rate hikes

PUBLISHED THU, NOV 3 2022•4:06 AM EDT | UPDATED THU, NOV 3 2022•5:10 AM EDT

Hva påvirker renteforventningene?

Økonomisk oppgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Økonomisk nedgang

Økonomisk aktivitet

Inflasjon

Styringsrente / pengepolitikk

Økonomisk aktivitet

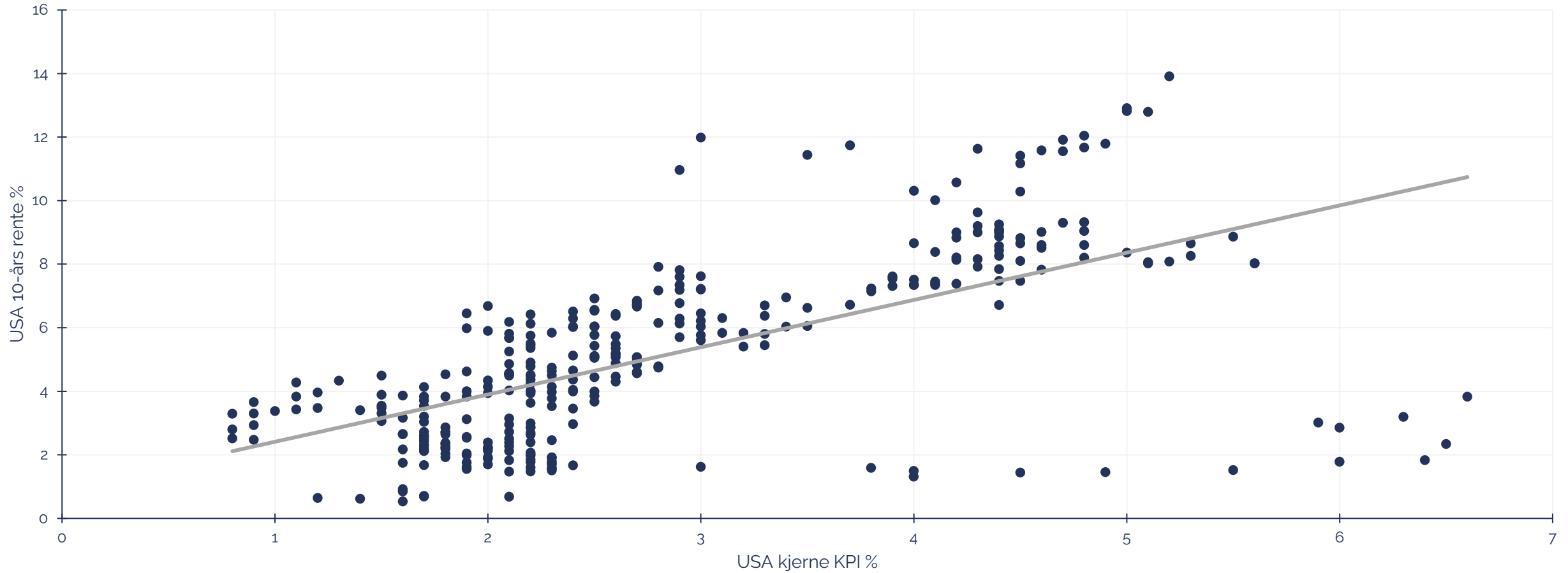
Inflasjon

Klart teoretisk sammenheng mellom inflasjon og korte renter

Hva med lange renter?

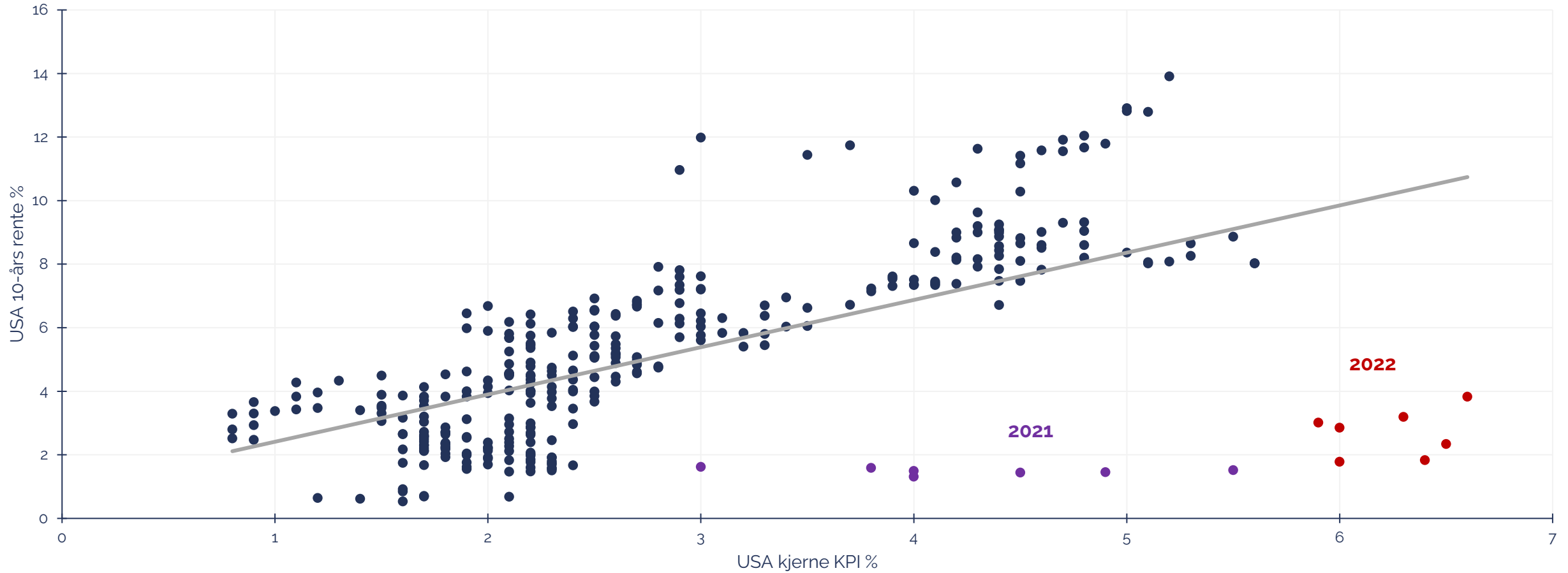
Lange renter og inflasjon

USA 10-års statsrente vs. kjerne KPI, 1980 - 2022

Lange renter og inflasjon

USA 10-års statsrente vs. kjerne KPI, 1980 - 2022

Adresse:

Bergen Capital Management
C. Sundts gate 37, 5. etg.

Kontakt:

post@bergencapitalmanagement.no
(+47) 47 64 22 00